

Forord

Jeg er bekymret for engang at skulle bo på plejehjem. Jeg er bange for at ende hjælpeløs, forvirret og ensom på et plejehjem, hvor personalet ikke har tid til at hjælpe mig, hvor jeg føler mig som en belastning for andre, og hvor det hele ligner en institution. Jeg bekymrer mig om, hvor store problemerne i fremtiden vil være med overmedicinering, pårørendekonflikter, ressourcemangel, stressede medarbejdere og manglende tid til nærvær. Min bekymring vokser, når jeg via medierne hører om forråelse på plejehjem, hvor beboere forsømmes og pårørende skældes ud af personalet. Det gør heller ikke min bekymring mindre, når besparelserne på ældreområdet camoufleres af begejstret politisk tale om, hvor godt det går.

Hvis jeg får brug for at komme på plejehjem, så håber jeg, at jeg får lov til at komme i tide – at jeg ikke har boet for længe i eget hjem, hvis jeg ikke magtede det. Jeg håber, at jeg selv og de andre beboere er raske nok til, at vi kan få glæde af hinanden. Jeg håber, at personalet behandler mig med forståelse for det liv, jeg har levet og den, jeg er. Jeg håber, at hverdagen indeholder både ro, glæde, meningsfulde aktiviteter og god mad. Jeg håber, at jeg hver dag kan komme i bad og en tur ud i den friske luft. Og så håber jeg, at nattevagten har tid til at tale med mig, hvis jeg bliver bange om natten.

Da jeg første gang hørte om Eden Alternative, hørte jeg kun noget om hunde, børn og blomster på plejehjemmene. Men det er en alt for overfladisk fortælling om Eden Alternative. Konceptets faglighed stikker langt dybere end det. Eden Alternative tager udgangspunkt i den evidensbaserede viden om dyrs betydning for menneskers trivsel, om det sociale udbytte af besøgsklasser samt om naturens gavnlige effekt på menneskers sindstilstand. Den faglige viden kombineres med et skarpt blik for den enkel-

tes ret til at bestemme over sit hjem og sin hverdag. Eden Alternative handler om meningsfulde aktiviteter, om nærvær og omsorg, om natur og udeliv, om meningsfulde relationer, om at skabe rammer for liv og glæde samt om ordentlighed i mødet med mennesker, der er i risiko for ensomhed, kedsomhed og hjælpeløshed. I disse år, hvor ensomhed nærmer sig en status som folkesygdom, bliver Eden Alternative kun endnu vigtigere at forholde sig til.

Eden Alternatives budskab er, at der er findes ensomhed, kedsomhed og hjælpeløshed, som vi kan gøre noget ved. Det er foruroligende, når den britiske psykolog Tom Kitwood (1999) og den amerikanske læge Al Power (2015) kan dokumentere markante forværringer af demenstilstande alene pga. omgivelsernes resignation og manglende stimulering. Man bliver ganske enkelt mere dement af, at andre ikke længere regner med én. Vi må ikke give op, når et menneske bliver gammelt eller dement. Vi bør tværtimod gøre os endnu mere umage.

Vi bliver nok aldrig færdige med at drøfte, hvordan vi bedst muligt kan hjælpe andre, og hvor grænserne for ens indblanding som professionel går. For at holde gang i de vigtige etiske drøftelser kræver det, at spørgsmålene rejses. I denne bog rejses bl.a. det klassiske spørgsmål om, hvor grænserne for at være privat, personlig og professionel går. Eden Alternative slår et kraftigt slag for tættere relationer mellem professionelle og beboere. Hvis jeg engang kommer på plejehjem, vil der sikkert være nogle af medarbejderne, som jeg gerne ville lære at kende; men jeg kender mig selv godt nok til at vide, at jeg heller ikke som gammel vil orke at lægge øre til personalets historier om deres privatliv og private meninger. Spørgsmålet er, om det bliver mig eller den enkelte medarbejder, der definerer grænserne for, hvor meget jeg bliver involveret i deres liv? Hvis

jeg engang kommer på plejehjem, ville jeg sætte stor pris på, at det føles hjemligt. Men det skal være mit hjem – og ikke en forlængelse af personalets hjem med deres normer, deres børn og deres hunde. Jeg ville helst bo et sted, hvor personalet drøfter, hvad der skal til for, at jeg føler mig hjemme på plejehjemmet. Jeg ville være dybt taknemmelig for en omsorgsfuld professionalisme, hvor personalet hjalp mig med mine problemer med at få hverdagen til at hænge sammen.

Jeg har haft fornøjelsen af at møde sygeplejerske Karin Dahl og ergoterapeut Aase Porsmose ved flere lejligheder på grund af vores fælles interesse for demens og etik. Jeg er fuld af respekt for deres arbejdsomhed, dybe engagement og ydmyghed i deres målrettede arbejde for at gøre plejehjem til hjem og for at gøre livet som gammel og dement fuld af liv.

Eden Alternative er vitterligt et alternativ. Et godt alternativ til regelstyret praksis, til manglende faglig ledelse og til institutionskultur. Og et solidt alternativ til den forråelse, der risikerer at opstå i kølvandet på afmagtsfølelserne hos professionelle, der kræves mere og mere af.

Dorthe Birkmose

Psykolog

Litteratur:

Kitwood, T. (1999): *En revurdering af demens – personen kommer i første række*. Munksgaard.

Power, A. (2015): *Demens – berøvet og bedøvet. Hvordan vi forandrer omsorgskulturen*. Hovedland.